

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ

Dr. Mustafa BEKTAŞ
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

Özet

Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmenliği öğrencilerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği geliştirmektir. Bu amaçla ilk olarak alanyazın incelenerek madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzu değerlendirmek üzere beş uzmana verilmiş ve alınan öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra ölçek, Gazi Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın üçüncü sınıfında okuyan 157 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilere geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılarak toplam 18 maddeden oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçek ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öz yeterlik algısı, hayat bilgisi öğretimi, hayat bilgisi dersi öğretiminde öz yeterlik algısı ölçeği.

PRESERVICE TEACHERS' SELF EFFICACY BELIEF SCALE TOWARD INSTRUCTION OF LIFE STUDY

Abstract

The purpose of this study is to develop a self efficacy belief instrument for preservice elementary teachers' toward instruction of life study lesson. For this purpose, firstly an item repository was constituted by investigating literature. This item repository was given to five experts for evaluating and rearranged according to their recommendations. After that, this scale was applied to the 157 third grade students from Department of Elementary Education in Gazi University. By applying validity and reliability studies to the collected data, a valid and reliable scale is formed which consist of totally 18 items.

Keywords: Self efficacy belief, instruction of life study, self efficacy belief scale towards instruction of life studies lesson.

GİRİŞ

Öz yeterlik (self efficacy) algısı, güdülenme ile ilgili yapılan araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir değişkendir. Öz yeterlik algısı, Bandura tarafından ilk kez 1975 yılında kullanılmıştır. Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda öne çıkan öz yeterlik algısı zamanla değişik disiplinlerde yapılan araştırmalarda da önemli bir değişken olarak ele alınmaya başlamıştır (Hazır-Bıkmaz, 2004).

Bandura'ya göre *öz yeterlik algısı* ve *sonuç beklentisi* yeterlilik algılarını oluşturan bilişsel güdüleyicilerdir. Öz yeterlik algısı, bireylerin bir görevle ilgili performansları gerçekleşmeden bunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine, gerçekleştiğinde ise ne kadar etkili olacağına yönelik algıyı; sonuç beklentisi ise bu performansın gerçekleşmesiyle ne elde edileceğine ilişkin algıdır (Bandura, 1982).

Bandura, bireylerin belli eylemleri gerçekleştirecek yeteneğe sahip olmasının bu eylemleri gerçekleştirebileceği anlamına gelmediğini, bu yeteneğe ilişkin algıların da eylemleri gerçekleştirme performansına doğrudan etkide bulunduğunu belirtmektedir. Öz yeterlik algısının yüksek olması sonuç beklentisinin, sonuç beklentisinin yüksek olması da öz yeterlik algısının yüksek olması anlamına gelmemektedir. Bireyin sonuç beklentisi yüksek, öz yeterlik algısı düşük; öz yeterlik algısı yüksek, sonuç beklentisi düşük olabilir (Akt.: Horzum, 2007).

Öz yeterlik algısı, insanların yeteneklerle nasıl donatıldığı ve öz düzenleme kapasiteleri hakkında belirli çerçeveler sağlar (Bandura, 1989). Öz yeterlik algısı, davranış üzerinde etkilidir. Öz yeterlik, bireylerin düşünce, duygu, tutum ve hareketlerini kontrol altında tutmalarını sağlayan yeteneklerine olan güvenini ifade etmektedir. Bu yönüyle önceleri fobi, kaygı, depresyon, stres vb. psikolojide; sağlık, ağrı kontrolü, sigara, alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yaratan maddelerden kurtulma, aşırı yeme problemleri gibi tıp alanlarında kullanılan öz yeterlik algısı kavramı artık birçok disiplin tarafından önemsenmektedir.

Öz yeterlik algıları, göreve ve duruma özeldir, bağlamsaldır ve bireyler bazı amaçlarda bu algılardan yararlanmaktadır. Birçok insan kendinden emin ve kendini yeterli hissettiği görevlerle ilgilenir, yapamayacağını düşündüğü görevlerden uzak durur (Pajares, 1997). Bu yönüyle öz yeterlik algısı her alanda konu edilebilecek önemli bir değişkendir. Eğitimde de öğretmen ve öğrencilerin belirli durumlara ilişkin öz yeterlik algıları, bu algıların davranışa etkileri ve ilişkili diğer değişkenler konusunda birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalar, öz yeterlik algısı kavramının eğitim-öğretim ortamlarındaki kullanımına ilişkin önemli bilgi birikimi sağlamıştır (Hazır-Bıkmaz, 2004).

Pajares, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin yapılan öz yeterlik araştırmalarının, üç grupta toplandığını belirtmiştir. Birinci grupta, özellikle matematik ve fen bilimlerinde öz yeterlik algıları ile branş, kariyer seçimleri arasındaki bağlantıyı konu alan araştırmalar yer almaktadır. İkinci grup; öğretmenlerin yeterlik algıları, öğretimsel uygulamalar ve çeşitli öğrenci ürünlerini konu eden araştırmalardan oluşmaktadır. Üçüncü grupta ise öğrencilerin öz yeterlik algılarının, diğer güdülenme yapıları, akademik performans ve başarıları ile ilgili olduğunu konu edinen araştırmalar bulunmaktadır (Pajares, 1997).

Pajares'in vurguladığı araştırmalardaki üç gruptan ikincisi olan öğretmenlere yönelik çalışmalar alanyazında sıkça konu edilmektedir. Hazır-Bıkmaz'a (2004) göre eğitim alanında öz yeterlik algılarıyla ilgili yapılan araştırmalarda önemli bir odak noktasını öğretmen ve öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Gibson ve Dembo, (1984); Tschannen-Moran vd.'ye (1998) göre öğretmenin öz yeterlik algısı ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki birçok araştırmacı tarafından incelenmiş ve öğretmen öz yeterliğinin öğrenci başarısını ve tutumunu olumlu olarak etkilediği gibi, öğretmenin sınıf içi davranışları, yeni fikirlere açık olması ve öğretmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmesiyle de doğrudan ilgili olduğu bulunmuştur (Akt.: Yılmaz vd., 2004). Alanyazın incelendiğinde öğretmen yeterliği alanında en kabul gören ölçeğin Gibson ve Dembo tarafından geliştirilen ölçek olduğu görülmektedir. Ancak bu ölçek öğretmen yeterliğini genel anlamda ölçmektedir. Zimmerman, yeterlik inancının, çok boyutlu olup farklı alanlarla bağlantılı olduğunu ve öz yeterlik ölçümlerinin duruma bağımlı olduğunu belirtmiştir (Akt.: Hazır-Bıkmaz, 2002). Bu yönüyle öz yeterlik algısının duruma özgü olduğu göz önüne alındığında genel bir öğretmenlik öz yeterlik algısı bakmak yerine derslere özgü öz yeterlik algılarına bakmak daha etkili olacaktır. Alanyazında değişik derslere yönelik öğretmen öz yeterlik algısı ölçeklerine rastlanmaktadır.

Hazır-Bıkmaz (2002) Riggs ve Enochs tarafından geliştirilen sınıf öğretmenlerinin fen bilgisi dersine yönelik öz yeterlik algıları ölçeğini Türkçe'ye uyarlamış, Kaptan ve Korkmaz (2001) Gibson ve Dembo tarafından geliştirilen ölçeği fen bilgisi öğretimine uyarlamış, Morgül ve diğerleri (2004) kimya eğitiminde öz yeterlik algısı ölçeğini geliştirmiş, Gerçek vd. (2006) araştırmalarında, Enochs ve Riggs tarafından sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde öz yeterlik algısını ölçmek için geliştirilen ve Hazır-Bıkmaz tarafından 2002 yılında Türkçe'ye uyarlanan ölçekte "fen" ifadesi yerine "biyoloji" ifadesi kullanılmış, Akbulut (2006) 2001 yılında Tschannen-Moran ve Woolfolk tarafından geliştirilen öğretmenlerin öz yeterlik inançlarıyla ilgili ölçek Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve ölçekle müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ölçülmüştür.

Araştırmalardan da görüldüğü gibi öğretmen ve öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarını ölçülmek üzere duruma ve derse yönelik ölçekler geliştirilmiştir. Bu araştırma hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği geliştirmek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma Grubu

Bu çalışmada sınıf öğretmenliği öğrencilerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi amaçlandığı için 2006-2007 öğretim yılında Gazi Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın üçüncü sınıfında okuyan öğrenciler çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışma grubundan elde edilen veriler üzerinde istatistiksel işlemler gerçekleştirilmiştir.

Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği geliştirilmesi aşamasında ölçek toplam 165 öğrenciye uygulanmıştır. Bu ölçeklerden sekiz tanesinde eksik bilgi bulunduğu veya ölçeğin geçerliğini artırmak amacıyla kullanılan aynı maddenin ters sorulmasıyla elde edilen verilerde tutarlılık göstermediği için araştırmadan çıkarılmıştır. Sonuçta ölçek geliştirme işlemleri top-

lam 157 ölçek üzerinde yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin 89'u kız ve 68'i erkek öğrencilerden oluşmuştur.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği geliştirilirken öncelikle maddelerin oluşturulması amacıyla alan yazın incelenerek madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda toplam 33 soru yer almıştır. Ölçekte yer alan maddelerle ilgili görüşler için 5'li Likert tipi dereceleme kullanılmıştır. Bu dereceleme Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Hiç Katılmıyorum (1) şeklinde oluşturulmuştur. Daha sonra ölçekte olumlu ve olumsuz maddeler bulunacak şekilde yerleştirilerek geçerlik güvenirlik çalışmalarına geçilmiştir.

Geçerlik çalışmalarında öncelikli olarak kapsam geçerliği için başvurulacak olan uzmanlar belirlenmiştir. Ölçek bu uzmanlara kapsam ve yüz görünüş geçerliği için sunulmuş ve görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler ve eleştiriler doğrultusunda ölçekte gerekli düzeltme ve çıkarma işlemleri yapıp kişisel bilgiler elde etmek için sorular eklenerek toplam 20 maddeden oluşacak şekilde ölçek oluşturulmuştur.

Daha sonra yordayıcılık, yapı geçerliği ve güvenirlik çalışmaları için ölçekler öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen verilerde, ölçekteki maddelerin yordayıcılığı için t değeri, yapı geçerliliği için faktör analizi ve güvenirliği için Cronbach α güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmada tüm çözümlenmeler SPSS paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiş ve çözümlenmelerde manidarlık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Üniversitede İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın üçüncü sınıfında okuyan öğrencilerin hayat bilgisi dersinin öğretimine yönelik öz yeterlik algılarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından öz yeterlik algısı ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek; öğrencilerin bu dersi öğretmeye yönelik öz yeterlik algılarını ölçmeyi amaçlamıştır. "Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Öz yeterlik Algısı Ölçeği" geliştirilirken öncelikle araştırmacı tarafından alanyazın taraması yapılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Bu madde havuzundan madde seçimi, içerik-kapsam geçerliği ve yüz görünüş geçerliği için beş alan uzmanına başvurularak madde sayısı 21'e indirilmiştir. Bu maddelerden bir tanesi ölçeklerin samimi bir şekilde doldurulup doldurulmadığını ölçmek amacıyla iki defa kullanılmış, ölçekler girilirken bu madde tutarlılık amacıyla kontrol edilerek veri olarak girilmemiştir. Sonuçta ölçek toplam 20 madde üzerinden değerlendirilmiştir. Bu işlemler sonucunda ölçeklerin uygulandığı toplam 157 kişiden elde edilen verilere, geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Öncelikle ölçekte yer alan maddelerin yordayıcılık düzeylerine bakmak üzere alt %27 ve üst %27'lik gruplar için t-testi uygulanmıştır. T-testi sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Alt %27 ve Üst %27'lik Gruplar için t-testi Sonuçları

Madde	t (Alt%27-Üst%27)	Madde No	t (Alt%27-Üst%27)
M1	-6.481 *	M11	-7.357 *
M2	-5.386 *	M12	-6.403 *
M3	-5.806 *	M13	-6.256 *
M4	-6.730 *	M14	-5.645 *
M5	-5.917 *	M15	-5.974 *
M6	-5.638 *	M16	-5.633 *
M7	-7.055 *	M17	-5.201 *
M8	-4.612 *	M18	4.755 *
M9	-8.158 *	M19	3.504 *
M10	-6.066 *	M20	-6.250 *

* p<.05

T-testi sonucunda tüm maddelerin alt %27 ve üst %27'lik kısmında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklı olduğu görülmüş ve maddelerin yordayıcılık düzeylerinin uygun olduğu bulunmuştur. Yordayıcılıktan sonra 20 maddeye yapı geçerliğine bakmak üzere açılımcı (exploratory) faktör analizi işlemine geçilmiştir. Bu analizin yapılabilmesi için öncelikle örneklemin yeterliliğini test eden KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) testine bakılmıştır. KMO değeri .85 olarak bulunmuştur. Bu değer .70'den büyük olması nedeniyle örneklemin yeterli olduğu görüşüne varılmıştır. İkinci olarak Bartlett'in Sphericity testine bakılarak ($p=.00$) elde edilen verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizinde 20 madde öz değeri 1 olarak alınarak temel bileşenler analizi öncelikli olmak üzere varimax (25) eksen döndürmesi yapılmıştır. Maddelerin faktörlerdeki en küçük değeri olarak da .25 seçilmiştir. Bu maddelerden 18 ve 19 .25'in altında değer aldıkları için faktör analizinden çıkarılarak 18 maddeden oluşan ölçeğe tekrar faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen 2 faktörlü yapı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Faktör Ortak Varyansı	Faktör Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri	
			Faktör-1	Faktör-2
M1	.417	.494	.638	
M2	.525	.476	.724	
M3	.491	.477	.700	
M4	.471	.636	.613	
M5	.196	.394	.412	
M6	.456	.655	.554	

M8	.089	.285	.255	
M7	.481	.693		.537
M9	.454	.674		.501
M10	.428	.607		.617
M11	.442	.665		.498
M12	.507	.655		.677
M13	.432	.627		.601
M14	.436	.544		.656
M15	.234	.484		.368
M16	.483	.387		.671
M17	.360	.536		.582
M20	.193	.418		.404
Açıklanan Varyans Toplam: %40.0 Faktör-1: 9 Faktör-2: 31				

“Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği” iki faktörlüdür. Bu faktörlerden birincisi toplam yedi maddeden (1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 8) oluşmaktadır. Bu maddelerin faktördeki yük değerleri 0.25-0.72 arasında değişmektedir. Ölçeğin toplam varyansının %9’unu açıklayan bu faktör “Öz Yeterlik Algısı” olarak isimlendirilmiştir. Ölçekte yer alan ikinci faktör toplam 11 maddeden (7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ve 20) oluşmaktadır. Bu maddelerin ikinci faktördeki yük değerleri 0.37-0.67 arasında değişmektedir. Ölçeğin toplam varyansının %31’ini açıklayan bu faktör “Sonuç Beklentisi” olarak isimlendirilmiştir. Maddelerin tek faktörlü yapıdaki yük değerleri yüksek olduğu için ölçek aynı zamanda tek faktörlü olarak da kullanılabilir.

Yapı geçerliği çalışması sonucunda ölçek toplam 18 maddenin yer aldığı iki faktörden oluşan ve faktörlerin açıkladıkları toplam varyansın %40 olduğu bulunmuştur. Yapı geçerliğine baktıktan sonra ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach α) hesaplanmıştır. İç tutarlılık testi sonuçları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği Güvenirlik Testi Sonuçları

<i>Faktörler</i>	İç Tutarlılık Katsayısı
Öz Yeterlik Algısı (Birinci Faktör)	.68
Sonuç Beklentisi (İkinci Faktör)	.81
Hayat Bilgisine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği (Toplam)	.84

“Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği” güvenilirlik testi sonuçları incelendiğinde ölçeği oluşturan boyutların sırasıyla .68 ve .81 Cronbach α iç tutarlılık katsayısına sahip olduğu, bunun yanında ölçeğin toplam güvenilirlik kat-

sayısının ise .84 olduğu bulunmuştur. Bu değerlerin iç tutarlılık değerleri için uygun değerler olduğu ve ölçeğin güvenirlik katsayılarının iyi olduğu söylenebilir.

Analizler sonucunda 18 maddeden oluşan ölçekte ilk alt boyuttan alınabilecek en düşük puan 7 en yüksek puan 35; ikinci alt boyuttan alınabilecek en düşük puan 11 ve en yüksek puan 55'tir. Ölçeğin toplamında ise en düşük puan 18 ve en yüksek puan 90'dır.

SONUÇ

Bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi dersi öğretiminde öz yeterlik algısı ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu amaçla ölçek, 2006-2007 öğretim yılında Gazi Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın üçüncü sınıfında okuyan toplam 157 öğrenciye uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçekte 18 maddeden oluşan iki alt boyut yer almıştır. Alt boyutlardan birincisi olan *öz yeterlik algısı* adlı alt boyut altısı olumlu biri olumsuz toplam yedi maddeden, *sonuç beklentisi* adlı alt boyut ise tamamı olumlu maddeler içeren toplam 11 maddeden oluşmuştur. Bu alt boyutta maddelerin tamamının olumlu olmasının nedenlerinden biri olarak istatistiksel işlemler sırasında çıkan maddelerin olumsuz maddelerden oluşması görülebilir. Ölçekte yer alan birinci alt boyutun .68, ikinci boyutun .81, ölçeğin tamamının ise .84 iç tutarlılık katsayısına sahip olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmanın sonucu, sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi dersi öğretiminde öz yeterlik algısı ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak ortaya koyulduğunu ve kullanılabilirliğini göstermektedir. "Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" Ek 1'de sunulmuştur. Bu ölçek, sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi dersi öğretimi ile ilgili olarak sahip oldukları algıları belirleyecek ve bunu etkileyen değişkenler konusunda çalışma olanağı tanyacak niteliktedir. Bu ölçekle elde edilen verilerle sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersinin öğretimine yönelik öz yeterlik algıları belirlenebilir. Algıları düşük olan öğretmen adaylarının göreve başlamadan değişik etkinliklerle ya da göreve başladıktan sonra hizmet içi eğitimlerle öz yeterlik algılarının artırılması sağlanabilir.

Bu çalışmanın Türkiye'de sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algılarına ilişkin çalışmalar için bir ilk adım olması umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKBULUT, E. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 3/2, 24-33.
- BANDURA, A. (1982). Self-efficacy Mechanism in Human Agency. American Psychologist, 37 (2), 122-147.
- BANDURA, A. (1989). Exercise of Control Through Self-Belief. Department of Psychology Stanford University CA.

- GERÇEK, C., YILMAZ, M., KÖSEOĞLU, P. ve SORAN, H. (2006). Biyoloji Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretiminde Öz-Yeterlik inançları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 39/1, 57-73.
- HAZIR-BIKMAZ, F. (2002). Fen Öğretiminde Öz Yeterlik İnancı Ölçeği. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(2), 197-210.
- HAZIR-BIKMAZ, F. (2004). Öz Yeterlik İnançları. Eğitimde Bireysel Farklılıklar. Kuzgun, Y., Deryakulu, D. (Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- HORZUM, M. B. (2007). İnternet Tabanlı Eğitimde Transaksiyonel Uzaklığın Öğrenci Başarısı, Doyumu ve Özyeterlilik Algısına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KAPTAN, F., KORKMAZ, H. (2001). İşbirliğine dayalı fen öğretiminin öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeylerine etkisi, IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi 2000, Milli Eğitim Basımevi, Ankara
- MOGÜL, İ., SEÇKEN, N. ve YÜCEL, A. S. (2004). Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6/1.
- PAJARES, F. (1997). Current Directions in Self-efficacy Research .In M. Maehr & P.R. Pintrich (Eds.). Advances in Motivation and Achivement. 10, 1-49. Greenwich, CT: JAI Pres.
- YILMAZ, M., KÖSEOĞLU, P., GERÇEK, C., SORAN, H. (2004). Öğretmen Öz-yeterlik İnancı. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 58.

Ek 1. Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği

Değerli Aday Öğretmen,

Aşağıda hayat bilgisi öğretimine yönelik ifadeler göreceksiniz. Belirtilen ifadelere ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı ilgili seçeneğin altındaki kutunun içine “X” işareti koyarak belirtiniz. Katıklarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Hayat bilgisi dersinde etkili bir şekilde öğretim gerçekleştirebilmek için gerekli yöntemleri biliyorum.					
2. Hayat bilgisi dersinin öğretilmesi için gerekli yöntemleri kullanabilirim.					
3. Öğrencilere hayat bilgisi dersini sevdirmek için ne yapmam gerektiği hakkında endişe taşıyorum.					
4. Eğer öğrenciler hayat bilgisi dersini öğrenmede başarısız iseler buna yönelik çözümler üretebilirim.					
5. Hayat bilgisi dersinde öğrenciler eğer cevabından emin olmadığım sorular sorarlarsa ne yapabileceğim konusunda endişe taşıyorum.					
6. Hayat bilgisi dersindeki kavramları etkili bir şekilde öğretebilirim.					
7. Öğrencilerimin hayat bilgisi dersinde karşılaştıkları problemleri çözebileceğimi düşünüyorum.					
8. Öğrencileri hayat bilgisi dersine nasıl yönlendireceğimi bilmiyorum.					
9. Hayat bilgisi dersindeki kavramları etkili bir şekilde öğretebilecek kadar iyi biliyorum.					
10. Hayat bilgisi dersini öğretmek için sürekli daha iyi etkinlikler bulabilirim.					
11. Öğrencilerin hayat bilgisi dersi ile ilgili sordukları soruları ideal bir şekilde cevaplayabileceğimi düşünüyorum.					
12. Hayat bilgisi dersini öğretirken öğrencilerde başarılı olabilecekleri duygusunu uyandırabileceğimi düşünüyorum.					
13. Hayat bilgisi dersini öğretirken mutlu olacağımı düşünüyorum.					
14. Öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki öğreticiliğimi örnek almaları konusunda özendirici olmak isterim.					
15. Hayat bilgisi dersi ile ilgili kavramsal bilgilerimin pek çok meslektaşımın daha iyi olduğunu düşünüyorum.					
16. Bir veli çocuğunun hayat bilgisi dersine karşı daha fazla ilgi duyduğunu belirtiyorsa, bunun nedeni büyük olasılıkla öğretmenin ders-teki performansıdır.					
17. Öğrencilerin hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye onları hayat bilgisi dersinde öğrendikleri bilgileri kullanmaya yönlendirebileceğimi düşünüyorum.					
18. Öğreteceğim bütün dersler içinde en iyi hayat bilgisi dersini öğreteceğimi düşünüyorum.					